

Sygn. akt IV CZ 86/09

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dariusz Zawistowski

SSA Barbara Trębska

ze skargi zainteresowanego J.Ś.

o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem

Sądu Okręgowego w R.

z dnia 25 czerwca 2007 r., sygn. akt [...],

w sprawie z wniosku M.G. i S.G.

przy uczestnictwie J.Ś. i J.W.

o rozgraniczenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 17 grudnia 2009 r.,

zażalenia J. Ś.

na postanowienie Sądu Okręgowego w R.

z dnia 7 sierpnia 2009 r., sygn. akt [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 7 sierpnia 2009 r. Sąd Okręgowy w R. odrzucił wniosek zainteresowanego J.Ś. o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia na postanowienie tego Sądu z dnia 8 stycznia 2009 r., którym odrzucona została jego skarga o wznowienie postępowania w sprawie o rozgraniczenie, oraz odrzucił to zażalenie. Postanowienie to zapadło w wyniku ustalenia, że postanowienie z dnia 8 stycznia 2009 r. zainteresowany otrzymał w dniu 14 stycznia 2009 r. z błędnym pouczeniem, iż przysługuje od niego skarga kasacyjna. Skargę taką w dniu 6 marca 2009 r. wniósł ustanowiony przez niego pełnomocnik będący adwokatem. Sąd Najwyższy postanowieniem doręczonym pełnomocnikowi zainteresowanego w dniu 13 lipca 2009 r. odrzucił skargę jako niedopuszczalną i w uzasadnieniu swego postanowienia wskazał, że na postanowienie nią zaskarżone przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że najpóźniej w chwili wnoszenia skargi kasacyjnej pełnomocnik zainteresowanego mógł zorientować się że pouczenie dokonane przez Sąd przy doręczeniu postanowienia z dnia 8 stycznia 2009 r. było błędne i że na postanowienie to przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego. Zatem termin do wniesienia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia należy liczyć od dnia 6 marca 2009 r., a nie jak chce wnioskodawca od doręczenia postanowienia Sądu Najwyższego, wobec czego termin ten upłynął w dniu 13 marca 2009 r. (art. 169 § 1 k.p.c.). Ponieważ wniosek o przywrócenie terminu wniesiony został w dniu 15 lipca 2009 r., jako spóźniony podlega odrzuceniu (art. 171 k.p.c.). W tej sytuacji tygodniowy termin do wniesienia zażalenia na postanowienie z dnia 8 stycznia 2009 r. należy liczyć od doręczenia tego postanowienia. Zażalenie wniesione w dniu 15 lipca 2009 r. zostało więc wniesione po terminu i dlatego należało je odrzucić (art. 370 w zw. z art. 397 § 2 i art. 391 § 1 k.p.c.).

W zażaleniu na wymienione na wstępie postanowienie o odrzuceniu zażalenia zainteresowany zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych stanowiących podstawę rozstrzygnięcia, polegający na błędnym przyjęciu, że „siedmiodniowy

termin do złożenia wniosku o przywrócenie terminu upłynął w dniu 13 marca 2009 r.” i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pomimo, że zażalenie wniesione zostało na postanowienie o odrzuceniu zażalenia, skarżący zarzuca w nim wadliwość postanowienia o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia. Na to ostatnie postanowienie, jako na postanowienie sądu drugiej instancji niekończące postępowania, zażalenie nie przysługuje (art. 394¹ § 2 k.p.c.). Jednakże jest ono postanowieniem, które poprzedzało wydanie postanowienia o odrzuceniu zażalenia i miało wpływ na jego treść. Na podstawie art. 380 w zw. z art. 397 § 2 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowienie to może więc być przedmiotem rozpoznania na skutek zażalenia na postanowienie o odrzuceniu zażalenia. Stosownie do art. 380 k.p.c. warunkiem rozpoznania jest jednakże wniosek skarżącego. Zażalenie takiego wniosku wprost wyartykułowanego nie zawiera, nie powołuje się także na art. 380 k.p.c. Ponieważ jednak z treści zażalenia w sposób oczywisty wynika, że pomimo, iż wniesione zostało na postanowienie o odrzuceniu zażalenia, kwestionuje prawidłowość postanowienia o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu, Sąd Najwyższy uznał za możliwe rozpoznanie ostatnio wymienionego postanowienia.

Pełnomocnik skarżącego będący adwokatem miał obowiązek wiedzieć, czy i jaki środek zaskarżenia przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę o wznowienie postępowania wniesioną w sprawie rozpoznawanej w trybie nieprocesowym, w której przysługuje skarga kasacyjna (art. 519¹, art. 394¹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W zasadzie wniesienie przez profesjonalnego pełnomocnika strony skargi kasacyjnej zamiast zażalenia, czego konsekwencją stało się uchybienie terminu do wniesienia zażalenia, nie jest okolicznością niezawinioną w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c., uzasadniającą przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia. Trzeba jednakże wziąć pod uwagę, że według pouczenia udzielonego skarżącemu przez Sąd Okręgowy środkiem zaskarżenia przysługującym od doręczonego mu postanowienia jest skarga kasacyjna. Trafne jest spostrzeżenie skarżącego, że treść pouczenia nie była wynikiem zwykłej omyłki. Nadając bieg skardze kasacyjnej Sąd Okręgowy dał

wyraz swemu przeświadczeniu – błędnemu – że skarga kasacyjna jest właściwym środkiem zaskarżenia. Wniesienie skargi kasacyjnej przez skarżącego było działaniem zgodnym z udzielonym przez Sąd pouczeniem, nie będącym zatem wynikiem zwykłej omyłki, ale udzielonym w przekonaniu o jego prawdziwości. Było działaniem w zaufaniu do Sądu. Należy uznać, że uchybienie terminu do wniesienia zażalenia, które stało się konsekwencją takiego zachowania skarżącego, także jeżeli w jego imieniu działał adwokat, jest zdarzeniem niezawinionym, uzasadniającym przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia (art. 168 § 1 k.p.c.). W tej sytuacji chwilą ustania przyczyny uchybienia terminu (art. 169 § 1 k.p.c.) jest chwila dowiedzenia się przez pełnomocnika skarżącego o autorytatywnym przesądzeniu o tym, że pouczenie dokonane przez Sąd było błędne i, że właściwym środkiem zaskarżenia jest zażalenie, a nie skarga kasacyjna. Powzięcie wiadomości o tym nastąpiło z chwilą zapoznania się przez pełnomocnika skarżącego z postanowieniem Sądu Najwyższego o odrzuceniu skargi kasacyjnej. Za chwilę tę należy zaś uznać chwilę doręczenia mu tego postanowienia (13 lipca 2009 r.). Do chwili wniesienia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia (15 lipca 2009 r.) nie upłynął zatem tygodniowy termin do wniesienia tego wniosku.

Z przytoczonych względów postanowienie o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia nie może być uznane za prawidłowe. Ponieważ konsekwencją jego wydania jest zaskarżone postanowienie o odrzuceniu zażalenia, zażalenie na to postanowienie jest zasadne. Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁶ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., postanowił zatem jak w sentencji.